

Geliş Tarihi/Received: 01.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 12.05.2021

DOI: 10.29228/roljournal.51263

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ YERLEŞKESİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN BOŞ ZAMAN TUTUMLARININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ali AĞILÖNÜ

Sorumlu Yazar: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0001-5552-3093,
alichom@gmail.com

İbrahim İhsan ARIKAN

Siirt Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0002-5837-9514, arikanibrahimihsan@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerleşkesinde öğrenim gören bazı öğrencilerin Boş zaman tutumlarını incelemek ve bu tutumların akademik başarıya ne gibi fayda sağladığını saptamak ve gerekli önerileri sunmaktır. Araştırmanın örneklemini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerleşkesinde Okuyan 380 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmada toplanan veriler SPSS paket programında kayıt altına alınmıştır. İki değişken arasındaki fark analizleri için Bağımsız t test, ikiden fazla değişken arasındaki fark analizleri için tek yönlü varyans analizi, değişkenler arasındaki ilişki analizleri için Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Demografik değişkenlere ilişkin analizlerde yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır. Duyuşsal ve bilişsel faktörler akademik yıl değişkenine göre farklılaşmazken davranışsal faktörde katılımcıların akademik yılına göre farklılık tespit edilmiştir. Duyuşsal ve bilişsel faktörler akademik yıl değişkenine göre farklılaşmazken davranışsal faktörde katılımcıların akademik yılına göre farklılık tespit edilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların akademik not ortalamalarına göre Boş zaman tutum ölçeği alt boyutları ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre, erkek ve kadınların tutum ölçeği ortalamaları akademik başarılarına göre çok değişiklik göstermemiştir. Kadın katılımcıların not ortalaması ve Boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0.01$). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesin’ de belirlenen fakültelerdeki öğrencilerinin akademik başarılarına göre boş zaman tutumlarının inceleyen bu araştırmada, tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Buna göre, duyuşsal ($F=1.16$, $P>0.05$), bilişsel ($F=1.30$, $p>0.05$), davranışsal ($F=1.14$, $p>0.05$), toplam anket skoru ($F=1.44$, $p>0.05$) olarak belirlenmiştir. Buna göre Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesin’ de belirlenen fakültelerdeki öğrencilerin, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Erkek katılımcıların not ortalaması ve “Boş Zaman Tutum” ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.01$).

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman, Rekreasyon, Akademik Başarı

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF THE LEAVE TIME ATTITUDE OF STUDENTS AT MUĞLA SITKI KOÇMAN UNIVERSITY CAMPUS ON ACADEMIC ACHIEVEMENT

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the leisure time attitudes of some students studying at Mugla Sıtkı Kocman University Campus, to determine how these attitudes contribute to academic success and to provide the necessary suggestions. The sample of the study consists of 380 students studying at Mugla Sıtkı Kocman University Campus. As data collection tools in the study, the data collected in the study were recorded in the SPSS package program. Independent t test was used for the difference analysis between two variables, one-way analysis of variance for the difference analysis between more than two variables, and the Pearson Correlation test for the analysis of the relationships between variables. Percentage and frequency analysis were used in the analysis of demographic variables. While affective and cognitive factors did not differ according to the academic year variable, a difference was found in the behavioral factor according to the academic year of the participants. While the affective and cognitive factors did not differ according to the academic year variable, the behavioral factor was different according to the academic year of the participants. The mean and standard deviations of the sub-dimensions of the

Leisure Attitude Scale were given according to the academic grade averages of the female and male participants. Accordingly, the averages of the attitude scale of men and women did not differ much according to their academic achievement. No statistically significant positive or negative correlation was found between the female participants' GPA and Leisure Attitude Scale sub-dimensions according to Pearson Correlation results ($p > 0.01$). One-way ANOVA test was used in this study, which examines leisure time attitudes according to the academic achievements of students in the faculties determined in Mugla Sıtkı Kocman University. Accordingly, affective ($F = 1.16$, $P > 0.05$), cognitive ($F = 1.30$, $p > 0.05$), behavioral ($F = 1.14$, $p > 0.05$), total questionnaire score ($F = 1.44$, $p > 0.05$) was determined. According to this, no significant difference was found on the affective, cognitive and behavioral sub-dimensions of the students in the determined faculties of Mugla Sıtkı Kocman University. According to Pearson Correlation results, no statistically significant positive or negative correlation was found in the mean scores of the male participants and the "Leisure Attitude" scale sub-dimensions ($p > 0.01$).

Keywords: Leisure Time, Recreation, Academic Success

GİRİŞ

Toplumsal, sosyal ve kişisel refah bakımından boş zaman saat dilimlerinin kişisel ve toplumsal düzeni geliştirme olarak kullanılması boş zaman eğitiminin amacıdır. Boş zaman daha rahat bir yaşama hazırlanma ve kişiliğin geliştirilmesi için kullanılması yönünden iyi bir fırsattır. İnsanlar boş zamanlarını kişisel gelişimini sağlayacak en değerli ve en yararlı bir biçimde değerlendirebilecek etkinlikleri seçmelidirler. Kuşkusuz boş zamanın özel bir etkinlikle değerlendirilmesi bireyin ilgi, yaş, cinsiyet, öğrenim, kültürel ve toplumsal durumu ile ilişkilidir. Bireyin bu özelliklerini dikkate alarak boş zamanın nasıl değerlendirilmesi gerektiği boş zaman eğitiminin ana hedefidir.

Temel amaç, bireyin içinde bulunduğu sosyo-kültürel ortama etkin olarak katılmayı ve o ortamın gerekli kıldığı değerleri, kural ve norm sistemlerini diğerleri ile paylaşmayı, bunları doğru yorumlamayı öğrenmektir. Bireyin mümkün olan durumların farkına varmasına ve doğru seçimler yapmasına destek verirken birey kendi hayatında yapacak olduğu hedefleri belirleme ve bu hedeflere yön verme gücünü geliştirir ve bu yoldan demokratik topluma katkıda bulunup topluma katkı sağlayabilmektedir. Boş zaman eğitiminin esas amacı çok yönlü, esnek, uyumlu bir birey yetiştirmektir. Aynı zamanda sağduyu ve mantığa yönelik bilişsel yetilerin gelişimi de sağlanır.

Boş zaman, bugüne kadar çok farklı şekillerde farklı kişiler tarafından dile getirilerek tanımlanmış bir kavramdır. Boş zaman, Roberts (2006) ve Tezcan (1994) tarafından kısaca; iş, uyku ve zorunluluklar dışında kalan zaman olarak ele alınmış, bu zaman içinde oluşturulan aktiviteler de boş zaman etkinlikleri olarak tanımlanmıştır. Bu kavram özellikle işsiz, ev hanımı, geçici işsiz ve emeklilerin olduğu çağdaş toplumlarda kendi içlerinde bazı kısıtlayıcılar ve çelişkiler oluşturmaktadır (Hills ve diğ., 2000).

İçerik ve türüne göre değişiklik gösteriyor olsa da, bir gruba ait olma, fiziksel ve mental gelişim, kendini ifade edebilme gibi önemli ihtiyaçları tatmin eden boş zaman etkinlikleri,

bireylerin sosyalleşmelerinde ve sosyal çevrelerinin gelişiminde, iş ve günlük hayatın, monotonluğun getirdiği stresten kurtulmalarında önemli rol oynamaktadır. Literatürde boş zaman etkinliklerine katılımın, farklı değişkenlerden etkilendiğine (örn: zaman, cinsiyet, yaş, gelir, refah seviyesi, fiziksel ve psikolojik sağlık, meslek farklılıkları ve kişilik özellikleri gibi) ve değişik tatmin düzeyleri ve değişkenlerle ilişkili olduğuna (örn: yaşam kalitesi, meslek ve iş tatmini, mutluluk düzeyi, evlilik tatmini, iş stresi, akademik stres ve ikili ilişkilerdeki tatmin gibi) yönelik birçok çalışma yapılmıştır (Berg ve diğ., 2001; Borke ve diğ., 2009; Brown ve Frankel, 1993; Coalter, 1998; Hills, 2000; Holman ve Jacquart, 1988; Hou, 2007; Iwasaki, 2007; Lloyd ve Auld, 2002; Lu ve Hu, 2005; Mahoney ve Stattin, 2000; Misra ve McKean, 2000; Pearson, 2008; Russell, 1987; Vong Tze, 2005).

Günümüzde evrensel bir insan olma hakkı sayılan boş zaman daha yüzyılımızın başında insanlar için bir tembellik ve savurganlık olarak sayılmaktaydı, toplumdaki değişmelere ayak uydurarak boş zamanlarda ve onun bir şekilde değerlendirilmesinde değişiklikler olmuştur (Öztürk, 2013).

Sınıf ayrımı gözetilen ortaçağda boş zamanların soylular ve asiller için var olduğu bu zamanlarda çeşitli spor, sanat ve eğlence türleriyle zamanlarının çoğunu bununla değerlendirdikleri ve bunu kendilerine bir hak olarak gördükleri, halk için ise boş zamanların gündeme bile gelmediği dönemlerdi. Ortaçağda sadece soyluların boş zaman hakkına sahip olduğu, halk kesiminin ise kendilerinde olan bu hakka sahip olmaması çalışma saatlerinin çok uzun olması Pazar günleri bile yapılan tatillerin, özellikle spor ve buna benzer aktivitelerin yapılması kilise tarafında halk kesimi için yasaklanmıştır (Öztürk, 2013).

Artık çağımızda, başta sanayileşmiş ülkeler olmak üzere diğer gelişmekte olan ve geleneksel toplumlarda da boş zaman bilinci ve kaliteli hayat dönemi bilincinin geliştiği görülmektedir. İnsanların teknolojinin ve daha çok üretimin kendilerine sağladığı boş zamanın artmasıyla farklı çeşitli etkinliklerde bulunmalarını istemektedirler. Günümüz koşullarında öncelikle gelişmiş ülke insanların bu hakka sahip oldukları gözlenmektedir (Emir, 2012).

Çalışanların boş zaman hakkını teslim eden ilk çalışmalar ve ücretli izin hakkının teslim eden ilk çalışmalar ve ücretli izin hakkının yer aldığı bazı yazılı hukuk ve devam eden hukuksal yasalar birinci dünya savaşından sonra bazı Avrupa ülkeleri yasalarında yer almaya başlanmıştır. Çalışanların boş zamanı hakkında ilk toplantı 1920'lerde gerçekleşmiştir. 1930'larda ise Uluslararası Çalışma Örgütü ve Birleşmiş Milletler Topluluğu gündemine alınmıştır. 1936'larda ise Avrupa ülkeleri ücretli izin konusunda yasa çıkararak uygulamaya başlamıştır (Öztürk, 2013).

Boş zaman kullanım hakkının, teknolojik gelişmişlik, sosyal, ekonomik, kültür ve eğitim düzeyleri ile paralel olarak yükseldiği görülmektedir. Sanayisini kurmuş, gelişmesini tamamlamış ve bunu ilerletme çabası içerisinde olan toplumların boş zaman kullanma hakları ile henüz gelişme gösteremeyen toplumların boş zaman kullanma hakları arasında elbette gözle görülür farklılıklar bulunmaktadır (Emir, 2012).

Boş Zaman Temel Fonksiyonları

Bireylerin boş zamanlarında yapacağı etkinlikler aslında yukarıda da bahsedildiği gibi kendini yenileme ve geliştirmede, işlerindeki başarısında ve hayatı daha iyi anlamada oldukça önemli bir alana dikkat çekmektedir. Buna karşın, boş zaman kavramının oluşum ve gelişim sürecine bakıldığında ise; sanayi devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak görüldüğü ve boş zamanların zamanı boşa harcama olarak değerlendirildiği görülmektedir. Çalışmaya büyük önem verilen sanayi devrimi döneminde boş zaman, yorulan bireylerin fiziksel gücünü toparlamasına yardım eden ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir (Güngörmüş, 2007).

Sanayi devrimi önceleri ve ilk zamanlarında sadece dinlenme fonksiyonunun önemli olduğu ve sonrasında yapılan araştırmalarla beraber dinlenme fonksiyonu kadar önemli diğer iki fonksiyonun da olduğu (eğlenme ve gelişim), (Karaküçük, 2005; Sağcan, 1986; Karaküçük, 2008; Torkildsen, 2005) tespit edilmiştir.

Dinlenme Fonksiyonu

Karaküçük'e göre dinlenme fonksiyonu; boş zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla yaklaşan, çalışma hayatı boyunca ele alınan ve değerlendirilen temel bir fonksiyon (Karaküçük, 2005) olduğunu belirtilmiştir. Yani, iş sonrası stres ve yorgunluk atma gibi bedensel deformları ve sinir gerilimlerini yok eden bir fonksiyon olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma saatlerinin 12-15 saat olduğu sanayi devriminin ilk dönemlerinde, işçiler boş zamanlarında dinlenme fonksiyonunu sadece fiziksel gücü tekrar geri kazanmak anlamında kullanmışlardır.

Çalışmanın ödülü bizim için fazladır. Lakin devamlı çalışmada bireylerde gerek fizyolojik gerekse psikolojik yıpranmalarının olduğu bir gerçektir. Yapılan birçok araştırmada verimli boş zamanımızın, toplam dinlenme zamanına bağlı (Scott, 1993) olduğu vurgulanmaktadır.

Eğlenme Fonksiyonu

Günümüzde insanlar, ne kadar çok boş zaman etkinliğine katılırsa o kadar bireysel gelişim sağlamakta ve yaşam statüsü fazlasıyla artmaktadır. Eğlenceye verilen gerekli önem günlük yaşamda da çok fazla görülmektedir. Bireyler artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde fazlasıyla yer almaktadır. Spora ve eğlenceye olan bu ilgi 20. Yüzyılın başlarında kademeli olarak hızla artmakta olan bir jenerasyonun etkisiyle; sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önemde artmıştır ve artmaya da devam etmektedir. Can sıkıntısını yok eden veya sıkıntı sonrası eğlenme ve rahatlamayı ifade eden, yarışmanın oyun zevkine karşı önde gelemediği tüm spor dalları ile diğer etkinlikleri ister aktif ister pasif olsun (günlük ihtiyaçların gerektirmediği) bazı aktivite tiplerine katılma fırsatı sağlar (Karaküçük, 2006).

Gelişim Fonksiyonu

Gelişim fonksiyonu, boş zamanda bilgi alışverişinde bulunmak, bir kültürü geliştirmek için uğraşılan çabanın ağır bastığı yaşam biçimidir. Aniden oraya çıkan ya da örgütlenmiş gönüllü sosyal faaliyetlere katılma ihtiyacının ağır bastığı etkinliklerdir. Boş zamanın iyi ya da kötü kullanımlarında ortaya bazı değişkenlikler çıkmaktadır.

Akademik başarı genellikle, öğrencinin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış şeklini tanımlar.

İdeal olarak başarılı olmaya dönük bir anlayışa sahip olan öğrenci, içinde bulunduğu durumda başarısızlık sergiliyorsa, bu durum bilişsel bir uyumsuzluğu beraberinde getirir. Bu durumda öğrencinin ideal davranışa ulaşma çabası içine girmesi, motivasyonel bir sürecin başladığı anlamına gelir (Cüceloglu, 2008).

Akademik başarının öğrenme hızı, zekâ gibi zihinsel etmenlerle, benlik saygısı, kişilik yapısı, öz-yeterlik, motivasyon ve ders çalışma alışkanlıkları gibi duyuşsal etmenlerle, anne-baba tutumu, ailenin sosyo-ekonomik durumu, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yeterliliği ve tutumu gibi çevresel etmenlerle ilişkili olduğu farklı araştırmalar tarafından belirtilmektedir (Arıcı, 2007; Howie ve Pieterston, 2001; Şevik, 2014; Wang, 2004). Türkiye’de yapılmakta olan araştırmalarda, akademik başarıyı, öğrenciden, okuldan ve aileden kaynaklı bazı faktörlerin etkilediği belirlenmiştir (Arıcı, 2007; Polat, 2009; Özer ve Anıl, 2011; Dağdelen, 2013; Şevik, 2014). Bu noktada akademik başarıyı etkileyen öğrenci kaynaklı faktörler, benlik saygısı, öz-yeterlik, motivasyon ve ders çalışma alışkanlığı olarak bulunmuştur (Dadlı, 2015; Klomegah, 2007; Özer ve Anıl, 2011; Şevik, 2014).

Boş zaman faaliyetlerine katılan ve katılmayan öğrenciler arasında ki farkı görebilmek ve diğer çalışmalara referans kaynağı oluşturması açısından bu araştırmanın sonuçları önemlidir. Bu araştırmanın amacı; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerleşkesinde öğrenim gören bazı öğrencilerin Boş zaman tutumlarını incelemek ve bu tutumların akademik başarıya ne gibi fayda sağladığını saptamak ve gerekli önerileri sunmaktır.

YÖNTEM

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesin 'de öğrenim gören bazı öğrencilerin bireylerin boş zamana tutumlarının akademik başarıyı inceleyen bu çalışmada betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem uygulanmış ve araştırma iki aşamadan oluşmuştur. Konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturması açısından, çalışmanın ilk aşamasında amaca uygun mevcut bilgiler ilgili literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Araştırmanın ikinci aşaması olan uygulama aşamasında ise amaca ulaşmak için geliştirilen anket örneklem grubuna uygulanmıştır.

Araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine bağlı Spor Bilimleri Fakültesi, Tıp Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Turizm Fakültesi, Yabancı Diller Yüksekokulu ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi fakültelerinde öğrenim gören 380 üniversite öğrencisi oluşturmuştur.

Boş Zaman Tutum Ölçeği

Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen “Leisure Attitude Scale:LAS” “Boş Zaman Tutum Ölçeği”nin Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz tarafından yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) Bilişsel. 81 ile Duyuşsal .92 arasında değiştiği ve toplamda .92 olarak bulunmuştur (Akgül ve Gürbüz, 2010). Boş Zaman Tutum Ölçeği (1) bilişsel (2) duyuşsal ve (3) davranışsal olmak üzere eşit dağılımlı (12’şer maddelik) 3 alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. 5’li Likert tipi olan ölçekte ifadeler; Kesinlikle katılmıyorum – Katılmıyorum – Kararsızım – Katılıyorum -Kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçekten en az 36 puan, en fazla ise 180 puan alınabilmektedir.

Ölçeğin uygulanması ile elde edilen puanların güvenilirliği Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ile test edilmiş ve yapılan analizler sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının .83 Duyuşsal ve Bilişsel ile .87 Davranışsal arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı ise .92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler yüksek güvenilirlik düzeyindedir. Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısının yüksek olması .92 eldeki çalışma için ölçekte bulunan maddelerin birbiriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini değerlendirmeyi hedefleyen maddelerden oluştuğunu göstermektedir (Çelik, 2014).

Araştırmada toplanan veriler SPSS paket programında kayıt altına alınacaktır. İki değişken arasındaki fark analizleri için Bağımsız t test, ikiden fazla değişken arasındaki fark analizleri için tek yönlü varyans analizi, değişkenler arasındaki ilişki analizleri için Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Demografik değişkenlere ilişkin analizlerde yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan örneklem gruplarının uygulanan testler yoluyla yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. Akademik yıllara göre kadın katılımcıların “boş zaman tutum” ölçeğinin tek yönlü varyans analizi ile testi ve post hoc sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd.	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Duyuşsal Alt Boyut	Gruplar Arası	72.57	3	24.19	1.49	0.21	-
	Gruplar İçi	2997.23	185	16.20			
	Toplam	3069.81	188				
Bilişsel Alt Boyut	Gruplar Arası	35.66	3	11.88	0.85	0.46	-
	Gruplar İçi	2571.57	185	13.90			
	Toplam	2607.23	188				
Davranışsal Alt Boyut	Gruplar Arası	342.04	3	114.01	6.39	0.00	1 ve 3. sınıflar
	Gruplar İçi	3297.93	185	17.82			
	Toplam	3639.97	188				
Ölçek Toplamı	Gruplar Arası	305.84	3	101.94	1.01	.38	-
	Gruplar İçi	18631.46	185	100.71			
	Toplam	18937.31	188				

*p<0.05

Duyuşsal ve bilişsel faktörler akademik yıl değişkenine göre farklılaşmazken davranışsal faktörde katılımcılarının akademik yılına göre farklılık tespit edilmiştir. Buna göre hem kadınlarda hem de erkeklerde 3.sınıf öğrencilerinin davranışsal değerleri birinci sınıflardan daha yüksektir.

Tablo 2. Kadın ve erkek katılımcıların not ortalamalarına göre “boş zaman tutum” ölçeği alt boyutlarının ortalama (x) ve standart sapmaları (ss)

Boş Zaman Tutum Ölçeği	KADIN			ERKEK	
	Akademik Not Ort.	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Duyuşsal Alt Boyut	2.50-2.99	55.22	4.19	56.10	3.37
	3.00-3.49	54.23	3.98	55.16	3.75
	3.50 ve üzeri	54.60	3.80	55.02	3.96
	Toplam	54.70	4.04	55.42	3.68
Bilişsel Alt Boyut	2.50-2.99	55.60	3.65	55.67	3.42
	3.00-3.49	54.72	4.01	55.39	3.77
	3.50 ve üzeri	54.68	3.16	55.26	3.36
	Toplam	55.06	3.72	55.45	3.58
Davranışsal Alt Boyut	2.50-2.99	49.43	4.50	49.96	3.92
	3.00-3.49	49.00	4.86	49.49	4.08
	3.50 ve üzeri	48.10	2.91	48.76	2.79
	Toplam	48.98	4.40	49.50	3.84
Ölçek Toplam Puanı	2.50-2.99	160.27	9.76	161.74	8.01
	3.00-3.49	157.96	10.97	160.05	9.41
	3.50 ve üzeri	157.39	8.26	159.05	8.86
	Toplam	158.75	10.03	160.38	8.92

*p<0.05

Tablo 2’de Kadın ve Erkek katılımcıların Akademik Not ortalamalarına göre Boş zaman tutum ölçeği alt boyutları ortalama ve standart sapmaları verilmiştir. Buna göre, erkek ve kadınların tutum ölçeği ortalamaları akademik başarılarına göre çok değişiklik göstermemiştir. Buna rağmen hem erkek (ort:161.74) hem de kadınların (ort:160.27) akademik ortalaması 2.50-2.99 arası olan katılımcıların toplam anket puanları diğer ortalamalara sahip olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Kadın katılımcıların “boş zaman tutum ölçeği” ve alt boyutlarının test puanlarının tek yönlü anova sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd.	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Duyuşsal Alt Boyut	Gruplar Arası	37.84	2	18.92	1.16	0.31	-
	Gruplar İçi	3031.96	186	16.30			-
	Toplam	3069.81	188				
Bilişsel Alt Boyut	Gruplar Arası	36.12	2	18.06	1.30	0.27	-
	Gruplar İçi	2571.11	186	13.82			-
	Toplam	2607.23	188				
Davranışsal Alt Boyut	Gruplar Arası	44.23	2	22.11	1.14	0.32	-
	Gruplar İçi	3595.74	186	19.33			-
	Toplam	3639.97	188				
Ölçek Toplam Puanı	Gruplar Arası	288.75	2	144.37	1.44	0.24	-
	Gruplar İçi	1864.55	186	100.26			
	Toplam	18937.31	188				

*p<0.05

MSKÜ öğrencilerinin akademik başarılarına göre boş zaman tutumlarının inceleyen bu araştırmada, tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Buna göre, Duyuşsal ($F=1.16$, $P>0.05$), Bilişsel ($F=1.30$, $p>0.05$), Davranışsal ($F=1.14$, $p>0.05$), Toplam anket skoru ($F=1.44$, $p>0.05$) olarak belirlenmiştir. Buna göre MSKÜ öğrencilerinin, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4. Erkek katılımcıların “boş zaman tutum” ölçeği ve alt boyutlarının test puanlarının tek yönlü anova sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Duyuşsal Alt Boyut	Gruplar arası	38.88	2	19.44	1.43	0.24	-
	Gruplar içi	2547.76	188	13.55			
	Toplam	2586.64	190				
Bilişsel Alt Boyut	Gruplar arası	4.34	2	2.17	0.16	0.84	-
	Gruplar içi	2441.03	188	12.98			
	Toplam	2445.37	190				
Davranışsal Alt Boyut	Gruplar arası	30.94	2	15.471	1.05	0.35	-
	Gruplar içi	2770.79	188	14.73			
	Toplam	2801.73	190				
Ölçek Toplam Puanı	Gruplar arası	177.57	2	88.79	1.11	0.33	-
	Gruplar içi	14945.75	188	79.49			
	Toplam	15123.33	190	19.44	1.43	0.24	

* $p<0.05$

MSKÜ öğrencilerinin akademik başarılarına göre boş zaman tutumlarının inceleyen bu araştırmada, tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Buna göre, Duyuşsal ($F=1.43$, $P>0.05$), Bilişsel ($F=0.16$, $p>0.05$), Davranışsal ($F=1.05$, $p>0.05$), Toplam anket skoru ($F=1.11$, $p>0.05$) olarak belirlenmiştir. Buna göre MSKÜ öğrencilerinin, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 5. Kadın katılımcıların not ortalaması (akademik başarı) ve “boş zaman tutum” ölçeği pearson korelasyon analizi

	Not Ort.	Duyuşsal Alt Boyut	Bilişsel Alt Boyut	Davranışsal Alt Boyut	Toplam Alt Boyut
Not Ort.	r 1	-,075	-,105	-,107	-,116
	P	.302	.152	.142	.111
	N 189	189	189	189	189
Duyuşsal	r -.075	1	.708(**)	.464(**)	.896(**)
	P .302		.000	.000	.000
	N 189	189	189	189	189
Bilişsel	r -.105	.790(**)	1	.341(**)	.835(**)
	P .152	.000		.000	.000
	N 189	189	189	189	189
Davranışsal	r -.107	.464(**)	.341(**)	1	.752(**)
	P .142	.000	.000		.000
	N 189	189	189	189	189
Toplam	r -.116	.896(**)	.835(**)	.752(**)	1
	P .111	.000	.000	.000	
	N 189	189	189	189	189

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Tablo 5'e göre Kadın katılımcıların Not ortalaması ve Boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.01$). Fakat Duyuşsal alt boyut ile Bilişsel ($r=0.780$, $p<0.01$), Davranışsal ($r=0.464$, $p<0.01$) ve toplam ölçek puanı ($r=0.896$, $p<0.01$) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

Tablo 6. Erkek katılımcıların not ortalaması (akademik başarı) ve “boş zaman tutum” ölçeği perason korelasyon analizi

		Not Ort.	Duyuşsal Alt Boyut	Bilişsel Alt Boyut	Davranışsal Alt Boyut	Toplam Alt Boyut
Not Ort.	r	1	-.110	-.041	-.104	-.107
	P		.129	.574	.153	.142
	N	191	191	191	191	191
Duyuşsal	r	-.110	1	.736(**)	.337(**)	.855(**)
	P	.129		.000	.000	.000
	N	191	191	191	191	191
Bilişsel	r	-.041	.736(**)	1	.338(**)	.852(**)
	P	.574	.000		.000	.000
	N	191	191	191	191	189
Davranışsal	r	-.104	.337(**)	.338(**)	1	.706(**)
	P	.153	.000	.000		.000
	N	191	191	191	191	191
Toplam	r	-.107	.855(**)	.852(**)	.706(**)	1
	P	.142	.000	.000	.000	
	N	191	191	191	191	191

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Tablo 6'ya göre Erkek katılımcıların not ortalaması ve “Boş Zaman Tutum” ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.01$). Fakat Duyuşsal alt boyut ile Bilişsel ($r=0.736$, $p<0.01$), Davranışsal ($r=0.337$, $p<0.01$) ve toplam ölçek puanı ($r=0.855$, $p<0.01$) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin “Boş Zaman Tutumlarının” etkinliklere katılımın kişilik üzerinde akademik başarının etkisini inceleyen bu araştırmada düzenli olarak etkinliklere katılımın öğrenciler üzerinde duyuşsal, bilişsel ve davranışsal faktörler incelendiğinde öğrenciler üzerinde tam anlamıyla paralellik göstermediği bulunmuştur. Yine araştırma bulgularına göre not ortalaması ile davranışsal faktör arasında negatif yönlü korelasyon tespit edilirken duyuşsal ve bilişsel faktörlerle anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür.

Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı toplam 5 ilköğretim okulunda toplam 1142 kız ve erkek öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada sporun öğrencilerin okul ders başarıları üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerinin olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu

incelemede, seviye belirleme sınavında ağırlıklı dersler olan matematik, Türkçe, sosyal bilgiler ve fen ve teknoloji dersleri ele alınmıştır. Sonuçlara göre, sadece Türkçe 2. dönem dersinin spor yapmayanlarda daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Diğer derslerde ise spor yapmanın bu dersler üzerinde herhangi bir etkisi görülmemiştir. Lisanslı spor yapan öğrenciler kendi aralarında değerlendirildiğinde ise anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak genel olarak lisanslı spor yapmanın dersleri olumsuz yönde etkilemediği, hatta okul sporlarıyla ilgilenen özellikle erkek öğrencilerin ders başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Şenses, 2009).

Niğde İlinde ortaöğretimde okuyan 110'u lisanslı sporcu 110'u boş zamana aktivitelerine katılan toplam 220 öğrenci üzerinde uyguladığı çalışmada sonucunda da, aktivitelere katılan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre akademik başarılarında bir fark olmadığı görülmüştür (Tatlı, 2004).

Literatür incelendiğinde yapılan pek çok araştırmanın, boş zaman aktivitelerin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğine dair sonuçlar bulunduğu görülmüştür. Buna ek olarak ulusal ve uluslararası alanda birçok araştırma yapılmıştır. Bunlardan örnek verecek olursak, Amerika'da uyguladığı ve 6 ile 18 yaş arası yaklaşık 12.000 çocuk ve gencin uzun süreli olarak incelenmiş olduğu çalışmada; fiziksel aktivitelerin öğrencilerin akademik başarısına etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre fiziksel aktiviteler ile akademik başarı arasındaki pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya çıkmıştır ve buna göre, fiziksel anlamda daha aktif olan öğrencilerin, akademik başarıları da daha yüksektir (Singh ve ark., 2012).

1993 ile 1996 yılları arasında Kuzey Carolina Liseleri Spor Birliği'ne bağlı 301 okulda 9. ve 12. sınıflarda okuyan sporcu olan ve olmayan öğrencilerin, genel not ortalamaları, devamsızlıkları, disiplin problemleri, okullarını bırakma durumları ve mezun olabilmek durumları birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda sporcuların genel not ortalamalarının daha iyi, devamsızlık oranlarının, disiplin sorunlarının ve okul bırakma durumlarının daha az, mezuniyet durumlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Whitley, 1999).

Linder, 1999'ın yaptığı ve 5. sınıftan 12. sınıf öğrencilerine kadar toplam 4.690 öğrenci üzerinde uyguladığı ve spora katılım ile akademik başarılarının değerlendirildiği araştırmada, katılımcıların %71,2'si akademik başarı yönünden kendilerini orta seviyede, %16,3'ü iyi seviyede, %9,9'u ortalamanın altında ve %2,6'sı zayıf olarak değerlendirmişlerdir. Akademik başarı olarak kendilerini daha başarılı bulan katılımcıların %87,5'sinin sportif aktivitelere daha çok katılan öğrenciler olduğu belirlenmiştir (Linder, 1999).

Kocaeli Üniversitesi'nde 320 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmış olan ve spor aktivitelerinin üniversite öğrencilerinin başarı ve motivasyonu ile ilişkisini incelediği araştırmada da boş zaman aktivitelerinde daha aktif olan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tosun ve ark., 2015).

Bu araştırmanın bazı bulguları da, sportif aktivitelerin akademik başarıyı etkilediğine ilişkin yapılan ve sonuçları pozitif yönde çıkan kimi araştırmalara benzerlik göstermesi yönüyle literatürdeki tartışmaları desteklemektedir.

Duyuşsal ve bilişsel faktörler akademik yıl değişkenine göre farklılaşmazken davranışsal faktörde katılımcılarının akademik yılına göre farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, hem kadınlarda hemde erkeklerde 3.sınıf öğrencilerinin davranışsal değerleri birinci sınıflardan daha yüksektir.

Kadın ve Erkek katılımcıların Akademik Not ortalamalarına göre Boş zaman tutum ölçeği alt boyutları ortalama ve standart saplamaları verilmiştir. Buna göre, erkek ve kadınların tutum ölçeği ortalamaları akademik başarılarına göre çok değişiklik göstermemiştir. Buna rağmen hem erkek (ort:161.74) hem de kadınların (ort:160.27) akademik ortalaması 2.50-2.99 arası olan katılımcıların toplam anket puanları diğer ortalamalara sahip olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi belirlenen fakültelerdeki öğrencilerinin akademik başarılarına göre boş zaman tutumlarının inceleyen bu araştırmada, tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Buna göre, Duyuşsal ($F=1.16$, $P>0.05$), Bilişsel ($F=1.30$, $p>0.05$), Davranışsal ($F=1.14$, $p>0.05$), Toplam anket skoru ($F=1.44$, $p>0.05$) olarak belirlenmiştir. Buna göre MSKU öğrencilerinin, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi belirlenen fakültelerdeki öğrencilerinin akademik başarılarına göre boş zaman tutumlarının inceleyen bu araştırmada, tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Buna göre, Duyuşsal ($F=1.43$, $P>0.05$), Bilişsel ($F=0.16$, $p>0.05$), Davranışsal ($F=1.05$, $p>0.05$), Toplam anket skoru ($F=1.11$, $p>0.05$) olarak belirlenmiştir. Buna göre MSKU öğrencilerinin, duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Kadın katılımcıların Not ortalaması ve Boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.01$). Fakat Duyuşsal alt boyut ile Bilişsel ($r=0.780$, $p<0.01$), Davranışsal

($r=0.464$, $p<0.01$) ve toplam ölçek puanı ($r=0.896$, $p<0.01$) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

Erkek katılımcıların not ortalaması ve “Boş Zaman Tutum” ölçeği alt boyutlarında Pearson Korelasyon sonuçlarına göre pozitif ya da negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.01$). Fakat Duyuşsal alt boyut ile Bilişsel ($r=0.736$, $p<0.01$), Davranışsal ($r=0.337$, $p<0.01$) ve toplam ölçek puanı ($r=0.855$, $p<0.01$) arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

Litaratürde bu konu ile ilgili yapılan araştırmalarda bir fikir birliğinin oluşmadığı görülmüş, bazı çalışmalar bu araştırmanın sonuçlarını desteklerken bazıları ise sonuçlarla zıttır. Bu durumun sebebi olarak katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere ilişkin algılarındaki sosyo-ekonomik durumlarındaki farklılıklar gösterilebilir.

KAYNAKLAR

- Akgül, M. B. ve Gürbüz, B. (2011). Leisure Attitude Scale: Validity and Reliability Study, Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences, 16 (1), 37-43.
- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler (Ankara Örneği)*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Berg, E., Trost, M., Schneider, I.E. & Allison, M.T., (2001). “Dyadic Exploration of The Relationship of Leisure Satisfaction, Leisure Time, And Gender to Relationship Satisfaction”, Leisure Sciences, 23, 35–46.
- Borke, J., Dedding, M. & Lausten, M., (2009). “Time and Money: A Simultaneous Analysis of Men’s and Women’s Domain Satisfactions”, J Happiness Stud, 10, 113–131.
- Cüceloglu, D. (2008). Duygusal Zekâ. *Eğitim Öğretimde Çağdas Yaklaşımlar Sempozyumu Kitapçığı*, İstanbul, Harp Akademileri Basım Evi.
- Çelik, Z. (2014). “Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”, (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dadlı, G. (2015). *Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Öz Düzenleme Becerileri ve Öz Yeterlikleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Dağdelen, S. (2013). *Biyoloji Derslerinde Öğretmenlerin Kişilerarası Davranışı, Sınıf Öğrenme Ortamı ve Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Emir, E. (2012). *Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Güngörmüş, H.A. (2007). *Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreasyonel Egzersize Güdöleyen Faktörler*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2007.

- Hills, P., Argyle, M. & Rachel, R.R. (2000). “*Individual Differences in Leisure Satisfaction: an Investigation of Four Theories of Leisure Motivation*”, *Personality and Individual Differences*, 28, 763-779.
- Hou, J. J. (2007). “*Agreeableness and Leisure Satisfaction in The Context of Online Games*”, *Social Behavior and Personality*, 35 (10), 1379-1384.
- Howie, S. J. & Pietersen, J. J. (2001). Mathematics literacy of final year students: South African realities. *Studies in Educational Evaluation*, 27, 7-25.
- Iwasaki, Y. (2007). “Leisure and Quality of Life in An International and Multicultural Context: What Are Major Pathways Linking Leisure to Quality of Life?” *Social Indicators Research*, 82, 233-264.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. 5. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi; 2005.*
- Karaküçük, S. (2006). *Rekreasyon (Boş Zaman Değerlendirme)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. 6. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi; 2008.*
- Klomegah, R.Y. (2007). Predictors of academic performance of university students: an application of the goal efficacy model. *College Student Journal*, 41(2), 407-415.
- Linder, K.J. (1999). *Sport Participation and Perceived Academic Performance of School Children and Youth*, *Pediatric Exercise Science* 11, 129-143.
- Lloyd, K.M. ve Auld, C. J. (2002). “The Role of Leisure in Determining Quality of Life: Issues of Context and Measurement”, *Social Indicators Research*, 57, 43-71.
- Lu, L. & Hu, C.H. (2005). “*Personality, Leisure Experiences and Happiness*”, *Journal of Happiness Studies*, 6, 325-342.
- Mahoney, J.L. & Stattin, H. (2000). “Leisure Activities and Adolescent Antisocial Behaviour: The Role of Structure and Social Context”, *Journal of Adolescence*, 23, 113-127.
- Misra, R. & McKean, M. (2000). “College Students Academic Stress and its Relation to Their Anxiety, Time Management, and Leisure Satisfaction”, *American Journal of Health Studies*, 16 (1), 41-51.
- Özer, Y. & Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 313-324.
- Öztürk, H. (2013). *Sanayi Çalışanlarının Rekreatif Aktivitelere Katılımlarının Örgütsel Bağlılık ve Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi (Gaziantep Uygulaması)*, Doktora Tezi, Ankara.
- Pearson, Q.M. (2008). “Role Overload, Job Satisfaction, Leisure Satisfaction, and Psychological Health Among Employed Women”, *Journal of Counseling & Development*, 86 (1), 57-63.
- Polat, S. (2009). Akademik başarısızlığın toplumsal eşitsizlik temelinde çözülmesi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 7 (25), 46-61.
- Ragheb, M.G. & Beard, J. G. (1982). Measuring Leisure Attitude. *Journal of Leisure Research*; 14 (2) : 155-167.
- Roberts, K. (2006). “*Leisure in Contemporary Society*”, (2. baskı) Wallingford, UK: Cabi.

- Russell B.ve Tümertekin A. (1997). İçinde: Şimşek I, editör. Çalışmak: Yorar. Cogito: *Üç Aylık Düşünce Dergisi*; 12: 153-159.
- Singh, A.U.L., Twisk, J.W., Van M.W. & Chinapaw, M.J. (2012). Physical Activity and Performance at School: A Systematic Review of the Literature Including a Methodological Quality Assessment. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 166 (1), 49-55.
- Şenses, İ. (2009). *Trabzon Merkezde Bulunan Bazı İlköğretim Okullarında 7. Ve 8. Sınıfta Okuyan Lisanslı Sporcu Öğrenciler ile Lisanssız Öğrencilerin Okul Ders Başarılarının Karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şevik, Y. (2014). *İlköğretim Müdür ve Müdür Yardımcılarının Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri ile Akademik Başarısına Katkıları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Üniversitesi, Burdur.
- Tatlı, İ. (2004). *Niğde İlinde Ortaöğretimde Okuyan Lisanslı Sporcular ile Spor Yapmayanların Atılganlık, Yalnızlık, Depresyon ve Akademik Başarıları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management (5th Edition)*, London.
- Tosun, A., Demir, B., Uçkun, G., & Konak, O. (2015). Spor Aktivitelerinin Üniversite Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonu İle İlişkisi. *4.Uluslararası Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu*, Cilt 2.
- Vong, T. N. (2005). "Leisure Satisfaction and Quality of Life in Macao ", *Journal of Macau Studies*, 24 (2), 195-207.
- Wang, D. B. (2004). Family background factors and mathematics success: A comparison of Chinese and US students. *International Journal of Educational Research*, 41, 40-54.
- Whitley, R. L. (1999). Those Dumb Jacks are It Again: A Comparison Of The Educational Performances of Athletes and Nonathletes in North Carolina High Schools From 1993 Through 1996, *High School Journal*, Vol.82 (4), 223-233.